tussen Duin & Dijk

Themanummer Boerderijen

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 3 extra 2004

onkruiden heeft er toe geleid dat vogels die van de zaden leven het moeilijker krijgen. Aan de andere kant is de vermesting er oorzaak van dat verschillend zaadrijke onkruiden sterk zijn toegenomen. De toegenomen hygiëne op de boerderijen heeft sterk nivellerend gewerkt. Het hooi zit onder het plastic in de kuil of verpakt in ronde balen, open mesthopen zijn er veel minder, gebouwen bestaan steeds vaker uit beton en hard plastic, opslagplaatsen zijn veel netter en rommelhoekjes zijn schaars geworden. Kortom de schuilgelegenheid is veel minder geworden. Daar staat tegenover dat er de laatste decennia veel erfbeplantingen zijn aangelegd, hersteld en uitgebreid. Vele daarvan worden inmiddels ingericht en beheerd volgens ecologische principes.

Steeds meer erven ecologisch ingericht

Landschap Noord-Holland is een organisatie die mensen op allerlei manieren helpt met het ecologisch inrichten en beheren van erven. De laatste vijftien jaar hebben steeds meer mensen een beroep op hen gedaan. Er liggen schuilhopen, voldoende dood hout, veel variatie in soorten en hoogte en met poelen en takkenrillen. Veel dieren profiteren van die ecologische inrichting. En last but not least is ook op het platteland het denken over nut en schade van veel dieren veranderd. Dieren die vroeger te vuur en te zwaard werden bestreden, worden nu vaak gedoogd of zelfs gekoesterd als element dat ook bij het boerenbedrijf hoort. Op sommige erven met veel rust, ruimte en voldoende dekking vestigen zich roofvogels die vroeger nauwelijks in het polderland voorkwamen. Er zijn verschillende broedgevallen bekend van havik, sperwer en buizerd in erfbeplantingen. Dat hadden we vijftien jaar geleden nooit gedacht.

Hoogstamboomgaarden bij de boerderij dragen bij aan de biodiversiteit op het erf. Foto: Mart Groentjes.

Nico Jonker
Roskamstraat 28
2026 TC Haarlem

Bunzings en boerenerven

In het Noord-Hollandse polderland komen drie soorten kleine marters voor, namelijk hermelijn, wezel en bunzing. Ze leiden allemaal een rusteloos bestaan, dat bestaat uit dagelijkse kilometerslange zoektochten naar voedsel. Vooral de bunzing bezoekt regelmatig boerenerven. Hij heeft een gevarieerd voedselspectrum en eet alles wat hem voor de bek komt: muizen, ratten, vogels, eieren, bessen, kikkers en padden. Tijdens zijn dagelijkse voedseltocht rust hij graag in strobalen, onder houten vloeren in schuren, houtstapels en hooistapels. In tegenstelling tot hermelijn en wezel is de bunzing 's nachts actief en wordt eigenlijk alleen toevallig waargenomen als hij in zijn slaap wordt gestoord of als verkeersslachtoffer! De stand van de bunzing is niet duidelijk. Enerzijds is de schuil- en voedselgelegenheid op en rond de boerderijen veranderd door de andere wijze van opslag van hooi, stro en ander voer en gebouwen zijn tegenwoordig van kunststof en beton en niet meer van hout. Er valt wat dat betreft minder te halen. Aan de andere kant zijn de erfbeplantingen veel gevarieerder geworden en zijn alle marterachtigen inmiddels bij de wet beschermd. Ze worden niet meer bejaagd. Maar of het nu goed met de bunzing (en ook hermelijn) gaat is onduidelijk. Gek is het wel dat we zo weinig van deze beschermde roofdieren weten.

Nico Jonker

Illustratie: Jos Zwarts.